

XALQIN SEÇDİYİ VƏ XALQA XİDMƏT EDƏN PARLAMENT

Seçkilərə daxildən və xaricdən baxışın bəzi məqamları

SEÇMƏK HÜQUQU

İmkan olan yerdə insan həmişə seçim edir. Məsələn, özünə ixtisas, iş yeri, geyim-kecim, ömrü-gün yoldaşı, mənzil və s.

Bu, onun təbii hüququdur.

Bəzən insanın özünü də seçirlər. Məsələn, orta məktəbdə sinif nümayəndəsi, kollektivdə lider, orduda kiçik komanda heyətinə başçı, cəmiyyətdə müxtəlif vəzifələrə və ən nəhayət, parlamentə deputat!

Bu da insanların seçmək hüququdur.

Əgər birinci zövq, "əl çatmaq" məsələsidirsə (adətən, insanlar "mümkün olanı", "gücü çatanı" əldə edir), ikincidə başqlarının rəyləri, kənardakıların verdiyi "qiymət" əsas götürülür.

Bütün hallarda seçim "daha yaxşısına sahib olmaq" istəyindən doğur.

Adətən, seçilənlər rəqabət, seçənlər isə müqayisə aparırlar. Demokratiya şəraitində seçki özü bir sistem təşkil edir. Nəticənin uğuru həmin sistemin təkmilliyyətdən, obyektivliyindən və tərəflərə yaradılan barəbər şəraitdən asılıdır. Bu sistem ibtidai icma quruluşundan başkinə şəkildə fərqlənir. İbtidai icma quruluşunda da insan dəstəkləri, qabilələr idarə olunmaq üçün özlərinə başçı seçiridər. Bu halda "daha güclüyə" üstünlük verilirdi. Çünkü güclü ovun uğurunu, düşməndən müdafiəni daha yaxşı təşkil edə bilirdi.

Demokratik seçimin şərtləri isə daha çox və daha mürəkkəbdür. Bunlara ictimai, siyasi, partiya və hətta fərdi maraqlar da aiddir.

Hansı seçki obyektiv və ədalətli sayila bilər?

Sual sada görünse də, cavabı o qədər də asan deyil! Bir qədər geriye qayıdaq.

Əsl həqiqət müqayisə zamanı ortaya çıxır. Sovet seçki sistemi ilə demokratik seçkilərin müqayisəsi bəzi məsələlərə obyektiv formada işq sala bilər.

Sovet ideoloji aparati ölkəde keçirilən seçkiləri daim "milyonların mənafeyinə xidmet edən azad seçkilər" kimi təqdim edirdi. Lakin mövcud seçki sisteminin "elementləri" deyilənlərin ne qədər həqiqət olduğunu söyləməyə əsas vermində.

Əvvəla, bütün namizədlər eyni mövqeyin, eyni əqidənin və eyni platformanın təmsilçiləri olurlar. Başqa sözlə, əks fikrə, özəc prizmadan baxışa rast gəlmək mümkün deyildi.

Ölkədə vahid partiya vardi!

İkincisi, namizədlərin mütləq əksəriyyəti sırvı insanların - fehə, kəndli, kolxożu, inşaçı, toxucu və digər peşələrə çalışı "sadə insanlar"ın sırasından irəli sürüldü. Deputatlar arasında peşəkar siyasetçilər, hüquqşunas, iqtisadi və digərlərinə nadir hallarda təsadüf edildi.

Üçüncüsü, heç bir namizədin alternativi olmazdı. Yəni, hər dairədən bir yera bir namizəd irəli sürülərdi.

Dördüncüsü, metbuatda namizədlərin təhlili eyni formada aparıldı. KİV-ye senzura nəzarəti olduğundan təqidi fikirlər qətiyyəyən yol verilməzdı.

Azərbaycan demokratianı kimlərinse tövsiyəsi ilə seçməyib!

Azərbaycan təsir və təzyiq neticəsində deyişikliklərə başlamayıb!

Bir daha vurgulayıraq: bu onun öz istəyi, öz seçimi, öz iradəsi əsasında könülüllü şəkilə de baş verib!

Buna görə heç kəs bize xaricdən zorla, hədə-qorxu ilə qəbul etdi!

Bu seçimi heç kəs bize xaricdən zorla, hədə-qorxu ilə qəbul etdi!

Azərbaycan xalqı hara gedəcəyini, nə gedəcəyini, hansı deyişikliklərə, yeniliklərə qol qoyacağını özü müyyən etdi.

Bundan sonra İslahatların çətin yolu başladı.

Bundan sonra yeni cəmiyyətin əsasını təşkil edəcək qanunçuluq bazası yaradıldı, həkimiyət qolları bölündü.

Bundan sonra Azərbaycan beynəlxalq qurum və təşkilatlara üz olmağa, konvensiyalara qoşulmağa, dönyuya integrasiya etməyə başlıdı!

Azərbaycan həqiqi-demokratik cəmiyyət quruculuğuna "rəngli inqilab"lar yolu ilə gəlməyib!

Azərbaycan demokratianı kimlərinse tövsiyəsi ilə seçməyib!

Azərbaycan təsir və təzyiq neticəsində deyişikliklərə başlamayıb!

İndi Azərbaycan ən müasir və ən teknilər Seçki Məcəlləsinə malikdir!

Və zaman həmin məcəllə ilə azad, açıq, şəffaf, demokratik prinsiplər əsasında seçki keçirilməsinin mümkinlünü dən-dən səbüt edib!

Buna görə heç kəs bize minnet qoya bilməz!

Heç kəs bize zorla "böyük qardaşlıq" edə bilməz!

Kimse bizi mənim təsir və təzyiq dili ilə danişa bilməz!

O bəzən həmin məcəllə ilə azad, açıq, şəffaf, demokratik prinsiplər əsasında seçki keçirilməsinin mümkinlünü dən-dən səbüt edib!

ca

Avropa yeni sürprizlə üzləşməli oldu. Qiyyə gələcə qəçqin axını başlıdı. Onların qarşısını kəsmək üçün göstərilən bütün seylərə - qəçqin daşıyan qayıqların Aralıq dənizində batırılmasına, "migrant" adlandırdıqlarının ölkəyə girişinə qadağalar qoymulmasına, onların "christian" və "müsəlman" adlı növlərə bölnülməsinə, maskunlaşdırılmışları binaların yandırılırlarən özlərinin diridir "bişirilməsinə" baxmayaq, problemlə həll edə bilmirlər (bir milyondan çox qəçqin və məcburi köçküne sahib çıxaraq onlara normal həyat şəraitini yaradan Azərbaycanın təcrübəsindən istifade etseydilər, yəqin ki, çətinliyin öhdəsindən gələrdilər). Amma onlar öz problemləri ilə məşğul olmaq əvəzinə, azad yaşayın və inkişaf edən suveren və müstəqil siyaset yürüdən, sabit və dayanıqlı durumda olan Azərbaycanı "həzm etməyi" bacarmırlar. Bununla bağlı Prezident İlham Əliyevin söylədikləri xatırladıq: "Müsteqil siyaset aparmamız bizə bəzi problemlərə də yaradır. Çünkü bu gün dünyada qütbəşmə göz qabağındadır, bu proses gedir. Böyük ölkələr öz təsir dairələrini genişləndirmək istəyirlər və görəndə ki dünyada müstəqil, öz sözünü deyən, heç kimdən çəkinməyen, prinsipial ölkə var, əlbəttə, bu, onları qıçıqlandırı. Ancaq bu, bizi narahat etməməlidir!"

Adətən, ölkəmizdə ali qanunvericili organa seçkilərin keçiriləcəyi ilde ATƏT-in "feallığı" xeyli artı, amma üzərinə qoyulan vəzifələrin uğurlu icrası istiqamətində yox! Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı adlanan bu qurum BMT Təhlükəsizlik Şurasının Azərbaycanın Dağılıq Qarabağ bölgəsinin

ve ona bitişik yeddi rayonun işğaldan azad edilməsi haqqında dörd qətnaməsinin yerinə yetirilərən təmin etmək əvəzinə, ölkəmizdə qarşı tozyiq mövqeyi tutur. Bu quruma məxsus Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosu mandatının ziddinə olaraq Azərbaycanda parlament seçkilərinin monitorinqini keçirməkdən imtina etdi!

Səbəb isə adice behanədir!

DTİHB əvvəlcə 400-ə yaxın müşahidəçi göndərməyi planlaşdırır. Lakin Azərbaycan müşahidəcilerin sayının azaldılmasını istedi.

Səbəb obyektivdir!

Ərəzi baxımından və əhalinin sayına görə Azərbaycan kim oləcək üçün bu qədər müşahidəçi çoxdur! Həm de Azərbaycan qədər əhalisi olan Bolqaristana 2014-cü il parlament seçkilərinə cəmi 26 müşahidəçi, 140 milyon əhalisi olan Rusiya 2011-ci ilde 200-dən bir qədər çox, əhalisi 45 milyon nəfər olan Ukraynaya təxminən 700 müşahidəçi göndərilirse, bəzəniyə 400 nəfər!

Hansı məntiqdən və ya niyətindən çıxış edirler?

Eyni zamanda, ATƏT-in Parlament qədər əhalisi olan Bolqaristana 2014-cü il parlament seçkilərinə cəmi 26 müşahidəçi, 140 milyon əhalisi olan Rusiya 2011-ci ilde 200-dən bir qədər çox, əhalisi 45 milyon nəfər olan Ukraynaya təxminən 700 müşahidəçi göndərilirse, bəzəniyə 400 nəfər!

Avropa yeni sürprizlə üzləşməli oldu. Qiyyə gələcə qəçqin axını başlıdı. Onların qarşısını kəsmək üçün göstərilən bütün seylərə - qəçqin daşıyan qayıqların Aralıq dənizində batırılmasına, "migrant" adlandırdıqlarının ölkəyə girişinə qadağalar qoymulmasına, onların "christian" və "müsəlman" adlı növlərə bölnülməsinə, maskunlaşdırılmışları binaların yandırılırlarən özlərinin diridir "bişirilməsinə" baxmayaq, problemlə həll edə bilmirlər (bir milyondan çox qəçqin və məcburi köçküne sahib çıxaraq onlara normal həyat şəraitini yaradan Azərbaycanın təcrübəsindən istifade etseydilər, yəqin ki, çətinliyin öhdəsindən gələrdilər). Amma onlar öz problemləri ilə məşğul olmaq əvəzinə, azad yaşayın və inkişaf edən suveren və müstəqil siyaset yürüdən, sabit və dayanıqlı durumda olan Azərbaycanı "həzm etməyi" bacarmırlar. Bununla bağlı Prezident İlham Əliyevin söylədikləri xatırladıq: "Müsteqil siyaset aparmamız bizə bəzi problemlərə də yaradır. Çünkü bu gün dünyada qütbəşmə göz qabağındadır, bu proses gedir. Böyük ölkələr öz təsir dairələrini genişləndirmək istəyirlər və görəndə ki dünyada müstəqil, öz sözünü deyən, heç kimdən çəkinməyen, prinsipial ölkə var, əlbəttə, bu, onları qıçıqlandırı. Ancaq bu, bizi narahat etməməlidir!"

Adətən, ölkəmizdə ali qanunvericili organa seçkilərin keçiriləcəyi ilde ATƏT-in "feallığı" xeyli artı, amma üzərinə qoyulan vəzifələrin uğurlu icrası istiqamətində yox! Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı adlanan bu qurum BMT Təhlükəsizlik Şurasının Azərbaycanın Dağılıq Qarabağ bölgəsinin

Avropa Parlamentinin 2015-ci ilin 10 sentyabr tarixli qətnaməsinin isə Azərbaycana qarşı qərəzi mövqeyinin zirvəsi hesab etmək olar. Bu qətnamə hər şəyden əlavə, Azərbaycanın bəzi memurlarına qarşı sanksiyalar tətbiq etməye çağırır.

Bütün bunlar, həbelə baş vərənlərin sifarişçiləri Azərbaycan iqtidarından yaxşı belli idi!

Bütün dövlətlərə, qurum və təşkilatlara, Azərbaycan Milli Məclisine növbəti seçkiləri izləmək üçün dəvətlər göndərildi.

Gələn gəlib iştirak etdi, gəlməyən isə üryindəki qərəzi niyyətini həyata keçirək görmediyi, monitoringin aparmadığı, xəbəri olmadiyi proses barədə mənfi rəy söylədi.

Həqiqətə səykənməyən, qərəzi, qeyri-obyektiyiv rəylər belə meydana gəlir!

Amma başqa bir həqiqət də var: bu cür rəylərin və münasibətin nə dəyəri olur, nə də təsiri!

Əslində, belə mövqə və rəylər yalnız onu söyləyənlərin məhiyyətini açıb gösterir!

HAMİNİN GƏLDİYİ QƏNAƏT, GÖRDÜYÜ VƏ QƏBUL ETDİYİ NƏTİCƏ

Azərbaycanda daha bir parlament seçkiləri keçirildi, ali qanunvericili organın daha bir tərkibi formalasdırıldı.

Azərbaycanda demokratik, azad, açıq və şəffaf seçkilərin keçiriləndən istirak etdi. Ümumiyyətdən 22 siyasi partiyası qatıldı. 40 beynəlxalq təşkilatı və 50-dən artıq ölkəni təmsil edən 503 nəfər beynəlxalq müşahidəçi seçkilərin növbəti təsdiqindən izlədi. 27 xarici KİV-i təmsil edən 40 ecbəti jurnalist seçkilərin gedisini təqdim etdi. 119 seçki dairəsi üzrə 1000 məntəqədə quraşdırılan vəb-kameralarla 200 minə yaxın baxış olmurdur.

V çağırış Milli Məclisə seçkilər uşaqlarla keçdi və Prezident İlham Əliyev şəksiz lideriyyin, onun rəhbərliyi altında yeridilən siyasetin alternativsizliyinin növbəti təsdiqinə çevrildi.

5,2 milyon nəfər seçkilərin keçiriləndən istirak etdi. Ümumiyyətdən 22 siyasi partiyası qatıldı. 40 beynəlxalq təşkilatı və 50-dən artıq ölkəni təmsil edən 503 nəfər beynəlxalq müşahidəçi seçkilərin növbəti təsdiqindən izlədi. 27 xarici KİV-i təmsil edən 40 ecbəti jurnalist seçkilərin gedisini təqdim etdi. 119 seçki dairəsi üzrə 1000 məntəqədə quraşdırılan vəb-kameralarla 200 minə yaxın baxış olmurdur.

Budəkəi seçkilərdə də 71 yer qazanan Yeni Azərbaycan Partiyası inamlı qələbə çaldı.

Bələliklə, ölkə həyətindən alternativsizliyin səsi gücləndiğindən gələn əsaslı təsdiqindən istirak etdi.

YAP-in bu qələbəsinin kökündə cənab İlham Əliyevin bütün dövlərlərə hətət edən yüksək reytingi, həyata keçirildiyi siyasetin birmənli şəkildə dəstəklənməsi dayanır.

Yeni parlamentdə təmsil olunan partiyaların sayı 11-dir.

Əvvəlcənən göznlənilən və səbərelə fealiyyət göstərəcək və xalqın inançına sesdirəcək vətənporvər, təcrübəli, səriştəli, dövləti və milli maraqları daim uca tutmağı bacaran insanlar və ibarət beynənci Milli Məclis təmsil edən 40 ecbəti qələbə çaldı.